

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3096/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.22.478/2016/5. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság, jogi képviselője (dr. Kodela Viktor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Pfv.VI.22.478/2016/5. számú részítélete, valamint azzal összefüggésben a Pécsi Ítéltábla Gf.IV.40.021/2016/6. számú, továbbá a Zalaegerszegi Törvényszék 4.G.40.027/2015/50. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az indítványozó pénztartozás és kártérítés megfizetése iránti perben született, a II. rendű alperes elleni keresetet elutasító részítélettel szembeni felülvizsgálati eljárás során – a felülvizsgálati kérelmében kifejtett egyéb, a felülvizsgálni kért döntések jogszerűségével kapcsolatos érvelésétől függetlenül – felperesként azt kifogásolta, hogy a lengyelországi székhelyű II. rendű alperes gazdasági társaság (továbbiakban: alperes gazdasági társaság) által az eljárás vitelére adott ügyvédi meghatalmazás jogszabálysértő.
- [4] Ezzel összefüggésben a Kúria a támadott döntése indokolásában – mint arra az indítványozó is hivatkozik – kifejtette, hogy „[a]z eljárás során a felperes nem kifogásolta a II. rendű alperes jogi képviselőjének képviseleti jogát, azt az eljárt bíróságok hivatalból is vizsgálták és annak vonatkozásában aggályuk nem merült fel. Nem merült fel kétség ezzel kapcsolatban annak során sem, amikor a II. alperes alkalmazásában álló [magányszemély neve] igazgató tanúként került meghallgatásra, a bíróságnak pedig cégkivonatot vagy annak megfelelő okiratot nem kötelessége minden peres fél cég esetében beszereznie. Nem kérdőjelezte meg a képviseleti jogosultságot ennek megfelelően a felperes által csatolt másik – egyébként szabályszerű – meghatalmazás sem, a II. rendű alperes jogi képviselője pedig a felülvizsgálati eljárás során ismételt csatolta a szabályszerű meghatalmazását. Nem volt tehát megállapítható, hogy a II. rendű alperes jogi képviselője jogosulatlanul járt volna el az ügyben és így nem történt olyan eljárási szabálysértés, amely a jogerős részítélet hatályon kívül helyezését eredményezhette volna.” Az indítványozó egyéb, az ügy érdemével kapcsolatos érvei tekintetében a Kúria megállapította, hogy az indítványozó a felülvizsgálati kérelmében egyrészt alaptalanul támadta a bizonyítékoknak az eljáró bíróságok általi értékelését, másrészt pedig megalapozatlanul állította, hogy a jogerős részítélet a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény rendelkezéseivel ellentétes lett volna; a Kúria ez utóbbi megállapításait álláspontja szerint alátámasztó releváns jogi érveket a döntése indokolásában szintén rögzítette. Mindezekre tekintettel a jogerős részítéletet a Kúria hatályában fenntartotta.
- [5] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az alperes gazdasági társaság perbeli jogi képviseletének (vagyis az alperesi jogi képviselőnek adott meghatalmazásnak) a jogszerűtlenségével kapcsolatos kifogása mikénti elbírálását sérelmezte. Nézete szerint az, hogy az alperes gazdasági társaság két nap különbséggel a képviseletében eljáró két-két (részben) különböző személy által adott Lengyelországban, illetve Magyarországon ügyvédi meghatalmazást ugyanannak a (magyarországi székhelyű) jogi képviselőnek ugyanazon ügy vitelére, nyilvánvalóvá teszi, hogy az egyik meghatalmazás valótlan tartalmú. Sérelmezte, hogy a meghatalmazások az eljárás során szerinte nem kerültek kellő számban becsatolásra, vele azokat nem közölték, azok tartalmáról csak a felülvizsgálati eljárásban szerzett tudomást. Sérelmezte továbbá, hogy a bíróságok az alperes gazdasági társaság hiteles cégadatait tartalmazó cégkivonatát nem ellenőrizték, így véleménye szerint a képviseleti jogosultság,

valamint a cégadatok hitelessége sem bizonyított. Mindezekre tekintettel álláspontja szerint az sem bizonyított, hogy az alperesnek – a kötelező jogi képviselőtől okán – volt-e a perben joghatályos nyilatkozata.

- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a mind tartalmi, mind formai szempontból aggálytalan ügyvédi meghatalmazás – tekintettel a peres fél helyett és nevében történő eljárás lehetőségére – a tisztességes bírósági eljárás-hoz való jog egyik esszenciális kelléke. A nemzetközi joggyakorlatra utalással kifejtette, hogy ezen – Alaptörvényben is rögzített – jog megkívánja a bíróságtól, hogy hivatalból adja át a peres félnek a rendelkezésre álló iratokat. Erre tekintettel lényegtelennek tekinti azt az egyébként kifogásolhatónak tartott megállapítást, hogy a megelőző eljárásokban nem tett panaszt az egyébként releváns iratokkal kapcsolatosan; mivel szerinte annak pusztán lehetősége, hogy a peres fél bármikor jogosult betekinteni az ügy irataiba, és azokról másolatot kaphat, „önmagában nem elégséges garancia”. A hazai és „nemzetközi alkotmánybírósági gyakorlatra”, illetve egyes jogirodalmi megállapításokra hivatkozó indítványozó szerint azáltal, hogy a Kúria (legalábbis érdemben) sem hivatalból, sem az indítványozó kérelmére nem vizsgálta az ügyvédi meghatalmazás szabályszerűségét; a hivatalból vizsgálatra vonatkozó törvényi kötelezettségét pedig – álláspontja szerint – elégtelen indokolással kerülte meg, sérült a tisztességes bírósági eljárás-hoz való alapjoga.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ezekkel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [8] 3.1. Az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés) a)–f) pont] eleget tesz.
- [9] Az indítványozó jogi képviselője útján az alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek megfelel, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §); valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdése]. Az indítvány a támadott ítélet alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést is tartalmaz; valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg a Kúria támadott döntése (és azzal összefüggésben a felülvizsgálni kért bírói döntések) alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.
- [11] 3.2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29. § és a 31. § szerinti feltételeket.
- [12] Az Abtv. 27. § (1)–(2) bekezdéseiben foglalt egyedi ügyben való érintettség megállapítható: az indítványozó, mint az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló per felperese, nyilvánvalóan érintettnek tekinthető.
- [13] Az indítványozónak nem áll rendelkezésére további jogorvoslati lehetőség, ezért a panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontjában és az Ügyrend 32. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt követelményeknek eleget tesz.
- [14] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel a befogadhatóság tartalmi feltételeivel összefüggésben az indítvánnyal kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [15] Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvelés szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmében az okozta, hogy a Kúria az indítványozóval ellenérdekelt peres fél jogi képviselőjére adott ügyvédi meghatalmazás megfelelősége tárgyában az indítványozóval ellentétes álláspontra jutott; az ezen kérdésben való megalapozott döntés érdekében szükséges vizsgálatot az indítványozó szerint „negligálta”, illetve „sommás megállapításokon” alapuló indokolás mellett valójában megkerülte.
- [16] Az Alkotmánybíróság az indítványozó által is hivatkozott 7/2013. (III. 1.) AB határozatban bontotta ki az indokolt bírói döntéshez való jogot a tisztességes bírósági eljárás-hoz való jogból. Ennek alapján „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben emlékeztet azonban arra is, hogy „[a]z alkotmánybírósági gyakorlat szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfo-

- lasi kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásait is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie.” {Lásd: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31], megerősítette például: 18/2018. (VI. 12.) AB határozat}
- [17] A Kúria az indítványozó által előadott, az ellenérdekű peres fél jogi képviselőjének a bírósági eljárásokban való képviseletre adott ügyvédi meghatalmazás szabályszerűségével kapcsolatos indítványozói kifogás(ok) kérdésében állást foglalt, a támadott részítélet indokolásában az ezekkel kapcsolatos jogi álláspontja indokairól számot adott {lásd: jelen végzés indokolásának 2. pontja, Indokolás [3] és köv.}. Mindezek mellett a rendelkezésre álló iratok alapján az is megállapítható volt, hogy az eljárás során az indítványozó valójában a korábbi bírói döntések érdemi megállapításaival nem értett egyet, a felvett bizonyítások körét és az azok eredményének értékelése alapján tett megállapításokat kifogásolva tartotta jogszabálysértőnek a törvényszék és az ítéletábra döntését; a Kúria a támadott – indokolást e tekintetben kialakított jogi álláspontjára vonatkozóan is tartalmazó – döntésében ezen indítványozói érveket sem találta megalapozottnak. Az Alkotmánybíróság az indítványozó által előadott érvekkel kapcsolatban az eset összes körülményeire tekintettel azt állapította meg, hogy azok valójában az ügyében meghozott, az indítványozó számára sérelmes kúriai döntés megállapításainak tartalmi, lényegében szakjogi és nem alkotmányossági kritikáján alapulnak.
- [18] Az Alkotmánybíróság a jelen ügy kapcsán is emlékeztet a töretlen gyakorlatára, miszerint alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja; ennek megfelelően a jelen ügyben is tartózkodott attól, hogy a tényállás megállapítására, a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésére, valamint a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok ilyen irányú tevékenységét felülbírálja. Az Alkotmánybíróság ismételen rámutat arra, hogy „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {elsőként lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. „[A]z Alkotmánybíróság [...] a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat. {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]} A támadott bírósági döntések mindezekre tekintettel a jelen ügyben feltárható összefüggések alapján – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség hiányában – nem képezheték érdemi vizsgálat tárgyát.
- [19] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek nem felel meg, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybíróság ügyszám: IV/698/2018.

